

**VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM
MARIBOR**

**"BÜJRAŠI – TISTI, KI SO POSLUŠALI REKO":
Udeležba na tekmovanju Več znanja za več turizma**

SEMINARSKA NALOGA

Študentke: Lara Štefanec, Melani Čeh, Nikita Brvar

Mentorica: Tanja Abarca Kokol

Maribor, 2026

KAZALO VSEBINE:

1 TEMA IN OBSEG PROJEKTNEGA DELA	1
2 NAMEN PROJEKTNEGA DELA	2
3 CILJI PROJEKTNEGA DELA PRIPRAVE DOŽIVETJA.....	2
a. PREDSTAVITEV SKUPINE	2
4 TEORETIČNA IZHODIŠČA	3
5 PROGRAM TURISTIČNEGA DOŽIVETJA “BÜJRAŠI - TISTI, KI SO POSLUŠALI REKO”	4
5.1 PROGRAM ENODNEVNEGA DOŽIVETJA – PROMOCIJSKO BESEDILO	4
5.2 VKLJUČENI PONUDNIKI.....	5
6 SPLOŠNA FINANČNA SHEMA DOŽIVETJA.....	6
7 PROMOCIJA IN TRŽENJE DOŽIVETJA	7
a. IZGLED STOJNICE	7
8 VIRI.....	8

1 TEMA IN OBSEG PROJEKTNEGA DELA

Naš projekt je nastal v sklopu tekmovanja Več znanja za več turizma. Projekt se osredotoča na ustvarjanje enodnevnega turističnega doživetja, ki povezuje kulinariko, kulturo, šport in zgodovino ter se nato poveže v celotno ponudbo. Ideja naloge je predstaviti in hkrati obuditi skoraj "pozabljeni" poklic bñjraštva, ki je bil pred skoraj 70 leti eden najpomembnejših poklicev na desni strani reke Mure, skozi edinstveno vodeno doživetje, ki bi vključevalo bñjraške zgodbe, malico in prikaz njihovega dela. Kot začetno točko raziskovanja smo študentke navezale stik z Zavodom za kulturo, turizem in šport Beltinci, kjer so nam podali nekaj ključnih informacij ter se dogovorile vse potrebne informacije za snemanje videospota. Sledila je analiza zgodovine mlina na Muri in bñjraške tradicije, raziskava možnosti povezovanja lokalne skupnosti s turistično znamenitostjo. Prav tako smo v sklopu našega raziskovanja preučili vsakoletni dogodek Bñjraški dnevi, ki poteka v mesecu avgustu, ter pripravo domačinov na dogodek, ki vsako leto privabi množico obiskovalcev. Poleg tega smo v produkt vključili tipično bñjraško malico t.i "Pajani" kruh. Vse skupaj smo na koncu povezali v edinstven produkt, ki bi obiskovalcem ustvaril nepozabno izkušnjo.

Načrtovali smo enodnevno doživetje, kjer je vključen prikaz življenja in dela bñjraša tako, da se udeleženci preizkusijo kot bñjraši, kratko vodenje skozi mlin in za konec priprava "pajanega" kruha. Poseben poudarek je na stiku z domačini, saj njihove izkušnje, zgodbe in prikaz obiskovalcem približajo poklic bñjraša na bolj avtentičen in edinstven način. Po koncu doživetja se obiskovalci nato odpravijo do Term 3000, kjer jih pričaka sproščujoče kopanje na način, da se obiskovalci povežejo z pomenom vode tudi za zdravje. Projekt je vsebinsko usklajen z letno temo tekmovanja, saj obravnava vodo kot naravni, kulturni in turistični vir. Pri izvedbi samega projekta sodelujemo z Zavodom za kulturo, turizem in šport Beltinci, z gospodom Petrom Źalikom ter direktorjem kopališča Terme 3000 Dejanom Horvatom.

2 NAMEN PROJEKTNEGA DELA

Ker je tema letošnjega tekmovanja voda, smo se študenti odločili podrobneje raziskati reko Muro, saj menim da poleg domačinov, obiskovalci ne vedo kako je reka v preteklosti vplivala na vsakdan ljudi, ki so živeli ob njej ter kako pomemben poklic je bil bñjraštvo. V ta namen smo raziskali zgodovinsko, kulturno in okoljsko vlogo bñjrašev kot nekdanjih varuhov reke Mure ter poudarili pomen njihovega dela za varovanje vodostaja reke Mure in življenje domačinov ob reki. Doživetje prikazuje povezavo med človekom in naravnim okoljem ter izpostavlja, kako je upravljanje z vodo vplivalo na varnost, razvoj ter identiteto skupnosti, ki je živila in še živi ob reki Muri. Izlet bi bil namenjen domačim in tujim obiskovalcem, ki jih zanima kulturna dediščina, lokalne zgodbe in sprostitev v termah ter bi se radi tudi sami preizkusili kot bñjraši. V okviru projektne delo bo za tekmovanje posnet videospot vezan na našo temo, s katerim bomo tekmovali. Z videospotom, ki bo objavljen na spletni strani organizatorja bomo bñjraško doživetje tudi promovirali. Zato bomo obiskali Ižakovce ter Terme 3000, kjer bomo posneli videospot. Zadnji del priprav na tekmovanje bo priprava stojnice, na kateri se bomo kot šola predstavljali.

3 CILJI PROJEKTNEGA DELA PRIPRAVE DOŽIVETJA

Cilji dela izhajajo iz želje po razumevanju naravne, kulturne in zgodovinske povezanosti ljudi z reko Muro. Skozi raziskovanje bñjrašev – nekdanjih varuhov reke – želimo z doživetjem prikazati njihov pomen pri upravljanju z vodo, varovanju poplavnih območij ter ohranjanju lokalne tradicije in težavnost njihovega dela. V doživetju združujemo teoretično raziskovanje in praktično izkušnjo, ki jo omogoča sodelovanje z bñjraši v Ižakovcih ter ogled njihove kulturne dediščine. Drugi del doživetja vključuje obisk Term 3000, kjer udeleženci spoznajo sodobno pomen vode za zdravje, turizem in trajnostni razvoj ter se spočijejo po bñjraškem delu. Sledili smo načelu najprej delo, potem pa zabava oz. sproščanje. Tako je drugi cilj tudi skrb za zdravje oz. da gostje naredijo nekaj dobrega za svojo dušo in telo.

a. PREDSTAVITEV SKUPINE

LARA ŠTEFANEC študentka 2. letnika VSGT Maribor, smer Turizem. Prihaja iz regije od

koder prihaja tema projektnega dela. Prevzema vlogo vodje in je odgovorna za raziskovanje zgodovinskih in kulturnih virov, povezovanje z domačini ter pisanje naloge.

MELANI ČEH, študentka 2. letnika VSGT Maribor, smer Turizem: Pomoč pri pripravi seminarske naloge in stojnice za sejem Alpe – Adria. Pomoč pri snemanju promocijskega spota.

NIKITA BRVAR, študentka 2. letnika VSGT Maribor, smer Turizem: Snemanje promocijskega spota.

4 TEORETIČNA IZHODIŠČA

Za lažjo sestavo produkta doživljajskega turizma so pomembna določena teoretična izhodišča, ki se določijo pred samim raziskovanjem in načrtovanjem . a celovito pripravo izleta je treba najprej opredeliti temeljne pojme, ki tvorijo osnovo raziskovanja:

- **Büjraši in njihov zgodovinski okvir:** Büjraši so nekoč bili varuhi reke Mure, ki so imeli nalogo spremljati vodostaj, utrjevati bregove ter preprečevati poplave v obrečnih naseljih. Njihovo delo je bilo fizično zahtevno, organizirano v skupnosti in pogosto prenašano iz generacije v generacijo. Na začetku doživetja je pomembno predstaviti, kdo so bili büjraši, kako so delovali, katera orodja so uporabljali ter kako je bilo njihovo delo organizirano.
- **Reka Mura ter njene geografske in naravne značilnosti:** za razumevanje vloge büjrašev je ključna osnovna predstavitev reke Mure: njen potek, poplavna območja, naravne posebnosti ter pomen za okoliške prebivalce. Naravne lastnosti reke določajo razlog, zakaj je bila prisotnost büjrašev nujna. Gostom se opiše reka Mura kot vodotok, njeno obnašanje in vpliv na okolico.
- **Büjraška malica – tradicionalni del vsakdana:** Delo büjrašev je bilo povezano tudi s tradicionalnimi jedmi, med katerimi izstopa büjraška malica. Njena priprava, sestavine in namen odražajo način življenja in prehrano delavcev ob reki. Gostje si bodo büjraško malico pripravili sami.
- **Sodobna raba vode – vključitev Term 3000:** Za popolnejšo sliko o pomenu vode

danes so v izhodišča vključene tudi sodobne oblike rabe vodnih virov. Terme 3000 so primer, kako se voda uporablja v turizmu, zdravstvu in rekreaciji. To omogoča primerjavo med nekdanjo in današnjo vlogo vode v življenju ljudi. Prav tako so Terme 3000 pomemben termalni center v Pomurju in so primer sodobne rabe vode v turizmu. Začetki zdraviliškega turizma v Moravskih Toplicah se začnejo leta 1960, ko so med iskanjem nafte domačini naleteli na edinstveno črno termo mineralno vodo, ki je posebnost tega območja. Termo mineralna voda ima številne zdravilne učinke, predvsem pa tega, da blagodejno vpliva na lajšanje revmatičnih obolenj, bolečin v sklepih, sproščanje mišic ter izboljšanje splošnega počutja. Zaradi svojih lastnosti je voda postala temelj današnjega zdraviliškega turizma v Moravskih Toplicah.

Otok ljubezni je znana turistična točka z plavajočim mlinom na Muri, prireditvenim prostorom, sprehajalnimi potmi, prireditvijo Būjraški dnevi, prav tako pa predstavlja osrednji prostor našega doživetja. O Ižakovskem mlinu kroži legenda, ki pravi da ižakovski mlin na reki Muri ni deloval le s pomočjo vode, temveč tudi spoštovanja ljudi do reke. Kadar so ljudje pozabili na sožitje z naravo, je Mura narasla in ustavila mlin, s čimer jih je opomnila na njeno moč. Būjraši so kot varuhi reke prvi zaznali spremembe in opozarjali vaščane. Mlin tako še danes simbolizira povezanost človeka, reke in narave.

5 PROGRAM TURISTIČNEGA DOŽIVETJA “BŪJRAŠI - TISTI, KI SO POSLUŠALI REKO”

5.1 PROGRAM ENODNEVNEGA DOŽIVETJA – PROMOCIJSKO BESEDILO

V zgodnjih jutranjih urah se iz Maribora podamo proti Prekmurju. Cesta se nežno odpira med ravniciami, avtobus napolni vonj po kavi iz termovk. Ko prispemo v Ižakovce, nas v objemu jutranje svežine pričaka lokalni vodnik. Približa nam kraj, ljudi in reko Muro – živo, nemirno, pogosto nepredvidljivo silo, ki je stoletja oblikovala življenje tukajšnjih prebivalcev.

Potem stopimo v svet būjrašev – varuhov reke, ki so v vsakem vremenu spremljali njen vodostaj, poslušali njeno šumenje in čuvali naselja pred njenimi muhami. Spoznavamo njihova groba, a

učinkovita orodja, njihovo rutino, trdo delo in preprost ritem življenja. V praktični delavnici se sami preoblečemo v bñjraško opravo; občutek težkega platna, vonj po lesu in vrveh ter malce neroden korak hitro približajo nekdanje delo, ki je terjalo moč, pogum in bistro oko.

Zatem zadiši po pajanem kruhu – hrustljavem, nekoliko zadimljenem in ravno prav toplem. Gre za skromno, a okusno bñjraško malico, ki pove več o življenju ob Muri kot tisoč besed. Po prigrizku se v sproščenem tempu odpravimo do plavajočega broda; ob nežnem gunganju na vodi lahko slišimo počasno dihanje reke.

Na Otoku ljubezni si ogledamo še plavajoči mlin – mogočen leseni simbol tehniške in kulturne dediščine, ki še danes pripoveduje zgodbo o času, ko je Mura poganjala življenje vsake vasi ob njenem toku.

Za piko na i se dan zaključi v Termah 3000, kjer topla, rahlo mineralna termalna voda ovije telo kot mehka odeja, medtem ko para nad bazeni sprosti mišice in misli ter ustvari občutek popolnega oddiha. Po prijetnem kopanju se v udobju avtobusa vrnemo proti Mariboru, sproščeni, ogreti in prijetno utrujeni.

Tabela 1: Časovnica doživetja

8.00 - odhod avtobusa iz Maribora
9.30 - prihod v Ižakovce – sprejem in uvodna predstavitev
10.00 - zgodovinska predstavitev bñjrašev in njihovega dela
11.00 - praktična delavnica (simulacija utrjevanja brega)
12.00 - priprava tradicionalne malice – “pajani kruh”
13.00 - sprehod po Otoku ljubezni in ogled mlina
14.30 - odhod v Terme 3000
15.00–18.00 - sprostitutveno kopanje in prosto

5.2 VKLJUČENI PONUDNIKI

Pri zasnovi enodnevnega turističnega doživetja smo predvideli sodelovanje več lokalnih in regionalnih ponudnikov, ki s svojo dejavnostjo prispevajo k avtentičnosti, kakovosti in izvedljivosti projekta. Ponudniki so izbrani na podlagi njihove povezanosti z lokalnim okoljem,

dediščino ter turistično ponudbo Pomurja. Cene posameznih storitev so okvirne in informativne, saj izlet v okviru projektnega dela ni bil izveden v praksi.

Ponudnik	Kontaktna oseba	Kontaktni podatki	Storitev / postavka	Okvirna cena na osebo
Zavod za kulturo, turizem in šport Beltinci	Jožica Slavinec	02 541 35 80 ztk@beltinci.si	Doživetje bújrašev (vodenje, predstavitev, delavnica)	8,00 €
Lokalno društvo / Bújraška hiša Ižakovci	ZTKS Beltinci	040 505 170, ztk@beltinci.si	Izposoja bújraške opreme (predpasnik, klobuk)	3,00 €
Lokalni ponudnik hrane (Ižakovci)	TD Bújraš, Aleš Poredoš	02 541 19 45 td.bujras@izakovci.si	Tradicionalna malica – »pajani kruh«	7,00 €
Avtobusni prevoznik	APMS	02 530 16 00	Prevoz Maribor–Ižakovci–Moravske Toplice–Maribor	15,00 €
Terme 3000 Moravske Toplice	Dejan Horvat	041 512 898	Vstop v terme (3-urna vstopnica)	18,00 €

6 SPLOŠNA FINANČNA SHEMA DOŽIVETJA

Vsi stroški so zapisani okvirno in služijo kot prikaz koliko bi znašali vsi stroški in okvirna cena, če bi ta izlet dejansko tržili.

Okvirni stroški predvidenega izleta (če bi ga izvedli) bi torej bili:

- Prevoz: Najem avtobusa za enodnevni program bi znašal približno 600 EUR. Odhod avtobusa bi bil na AP Maribor.
- Ogled Ižakovcev in predstavitev bújrašev - Za prispevek lokalnemu društvu in za vodnika bi skupaj odšteli okoli najmanj 180 EUR. Glede na to, da bi gostje sodelovali kot bújraši in bi obisk bil daljši od običajnega, računamo, da bi bila cena višja.
- Bújraška malica - Tradicionalna malica (približno 6–8 EUR na osebo). Za skupino 20

oseb bi to znašalo 120–160 EUR.

- Terme 3000 - Skupinska vstopnica (12–16 EUR na osebo), kar bi za 20 oseb pomenilo 240–320 EUR.
- Skupni okvirni strošek izleta na osebo z 15% pribitkom je tako 59EUR (51EUR+ 15%). Pri tem je potrebno upoštevati, da bi bila cena za doživetje zaradi delavnice višja.

Ti izračuni so pripravljeni samo za predstavo dejanskih stroškov, saj je cilj prikazati, da je naš izlet izvedljiv in cenovno primeren, tudi če ga v praksi ne bomo izvajali.

7 PROMOCIJA IN TRŽENJE DOŽIVETJA

Nastalo doživetje se bo promoviralo preko več kanalov: kratkega promocijskega spota (do 180 sekund), družbenih omrežij, spletne strani morebitne agencije ter preko turističnih društev in destinacijskih organizacij, kar bo zagotovilo široko prepoznavnost in angažiranost ciljnega občinstva.

- fotografije reke Mure in okoliških Būjrašev, ki prikazujejo naravne lepote in značilnosti kraja,
- maketo mlina ali rečnega brega, ki bo obiskovalcem omogočala boljšo predstavo o lokalni arhitekturi in zgodovini,
- informativne letake Term 3000 in Būjrašev z osnovnimi informacijami o ponudbi in aktivnostih.

Člani ekipe bodo oblečeni v tradicionalne būjraške uniforme – modri predpasnik, bela majica in klobuk – kar bo stojnici dodalo avtentičen in privlačen vizualni vtis. Na stojnici se bo ponujala tudi izvirna variacija būjraške malice, s čimer bodo obiskovalci lahko okusili lokalne kulinarične posebnosti. Poleg hrane bodo na mizi razstavljeni promocijski materiali Term 3000, vključno z brošurami, manjšimi spominki in QR-kodami za dostop do spletnih vsebin.

8 VIRI

www.visitbeltinci.si (povzeto, 2.12.2025)

www.moravsketoplice.si (povzeto: 2.12.2025)

www.slovenia.info (povzeto: 2.1.2026)

www.alpe-adria.si (povzeto 27.12.2025)

www.turisticnazveza.si (povzeto 27.12.2025)

- Brošura občine Beltinci, 100% Panonia